

# Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 12 : De Gorgonibus

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[92-93\] : De Gorgonibus](#)

---

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VII, 12 : De Gorgonibus](#)

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 13 : Des Gorgones](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 12 : Des Gorgones](#) est une traduction de ce document

---

## Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

## Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VII, 12 : De Gorgonibus, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 07/12/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6012>

## Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Format in-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination p. 752-756

## **Des dieux, des monstres et des humains**

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Gorgones](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

---

voluptatem spectat, cum nihil nos possit æquè ab illa deterre-  
re, quam supplicia & dolores quæ ab illa proueniunt. sed tamē  
tam propensi sunt homines suapte ingenio vel ad propositas  
calamitates, modò cum aliqua voluptate commisceantur, ut  
arceri omnino non possint, idcirco necessarium fuit sapientis  
Palladis Dææ auxilium, quæ Pericū Iouis filium ad illam ob-  
truncandam miserit. nam nisi diuinitus præceptis instruamur,  
nobis quæ Deus auxilio sit, vix vlla ratione a voluptatum illece-  
bris temperare possumus. Dicta est Pallas illud caput suo pe-  
ctori affixisse, quod factum est ut ostenderetur quanto terrori  
esse hostibus sapientia iure debeat, & ut demonstrarēt tantam  
vim esse sapientiæ ut homines perfundat tanta animi suanita-  
te, ut vel ad hæc fortunæ ludicra, quæ nos bona vocare consue-  
uimus, prorsus obstupescere faciat: cum saxa sint & ligna ad  
aurum, si cum sapientiæ diuinitate mirabilitate quæ conferan-  
tur. nam illud præcipuum est sapientiæ munus, quod nobis o-  
stendit stultum esse aliquid firmitatis in rebus fluxis & leuib.  
putare inesse at nunc de Gorgonibus dicatur.

## De Gorgonibus.

## CAP. XII.

**G**ORGONVM verò duplex est ordo, cum omnes sint na-  
tæ ex iisdem parentibus, quibus etiam Medusa, è Phor-  
co scilicet & Ceto. Aliæ verò earum cum canæ natæ fuerint,  
Græcæ vocatæ fuerunt: de quibus ita scripsit Hesiodus in Theo-  
gonia:

ὁρκαὶ δ' αὖ κινὼ γράας τίς τε χαμῖ παρήες,  
ἰκ' ἔνι τῆς ποταμῆς, τὰς δ' ἡ γράας καλῶσιν  
ἀθάνατοί τι θύοι, χαμὰ ἰσχύομαι τ' ἀνθρώποι  
πιφρὸν δ' ὡς ἰώπιλον, ἐνὼ τι κρόβιλον.

*Tum Phorco Cetoque sata sunt nomine Graæ,*

*Canitresque comas nascentibus occupat illi:*

*Quare sic homines illas superique vocarunt:*

*Pephrado bene picta genas, bene compta & Enyo.*

Hæ igitur habitauerunt in Scythia, vnumquodque oculum & vnū den-  
tem communem habuerunt, quo uterentur, ubi domo exiret  
quem domi in vasculo quodam reponebant: quod videtur si-  
gnificasse ita Æschylus in Prometheus:

πρότου πρώσσε φλοίσφον, ἔς τ' ἀνέλεγχον  
πρὸς γοργόντα αἰδία κροῖον, ἵνα

αἱ οὐρανίδες ταῖες δινυαὶ κόραι,  
 τρεῖς κυκνόμεναι, κοινὸν ὄμμα ἱκτικαίαι,  
 μοιδοῦντες, αἷς ὅθ' ἥλιος προσδέρχεται  
 ἀκτίσιν, ὅθ' ἡ νύκτις μύθη ποτὶ.  
*Pontum sonorum transiens ut Veneris  
 Ad Gorgonaos terminos Scytharum, ubi  
 Sunt Phorciades graues puella tres: quibus  
 Cygni color, solusque oculus mox sufficit:  
 Communis idem est omnibus dens: omnibus  
 Satque is, nec unquam has inuenietur lumine  
 Phæbus diurno, Luna nunquam respicit.*

Quamuis Lamias has Latini appellarunt: scripsit tamen Duris libro secundo rerum Libycarum Lamiam unam tantum fuisse, quæ mulier fuerit forma præstantissima, quam cum Iupiter compressisset, fecit Iuno ut interirent quæ ex ea nascerentur. illam igitur ferunt ob dolorem non solum deformem fuisse factam, sed etiam ob suorum filiorum desiderium, aliorumque inuidiam in cunis infantes vorare solitam: quæ dicta est Lamia a gutturis amplitudine. Pausanias tamen in Phocicis Lamiam scribit Neptuni filiam, & primam omnium mulierum fuisse vaticinatam, quæ Sibylla dicta est ab Aphris. Has tamen Atheniensis Apollodorus libro secundo non iisdem nominibus appellauit, sed Pemphrado, Erito, Dino. Melanthes in libro de mysteriis Iæno addidit iis quæ numerantur ab Æschylo & Hesiodo. His oculum & dentem communem rapuit Perseus cum ad cædendam Medusam proficisceretur, ut ait Simonides in Perseo, quos tamdiu retinuit, quamdiu illæ Nymphas, quæ alatos calceos haberent, indicassent. Harum Gorgarum Gorgones tres sorores dictæ fuerunt, quæ, ut ait Apollodorus libro 2. squamosarum anguium spiris obsita capita haberent, dentes tantos, quanti sunt ingentium aprorum, manus atreas, alasque aureas. Hæ in extremis Iberiæ partibus ad occidentem ab Hesperidibus haud procul distantes habitare dictæ sunt, ut in his versibus testatur Hesiodus:

Γοργῆς δ' αἱ ναῖεσι πέρι κλυτὰ τεύχεα νοῖοι,  
 ἔχουσι πρὸς νύκτος, ἵν' ἐπαυρίσθαι λυγροὶ  
 χθρῶ τ', εὐρυάλη τε, μέδουσά τε λυγρὰ παῖδες.  
 ἡ κεν ἰλιθνητὴ, αἱ δ' ἀθανάτοι καὶ ἀγήρωι  
 αἱ δύο τῇ δὲ μὴ περιλίξαιτο κυανοχαίρῃ.

Bb

*Gorgonas Oceani parit hinc extrema colentes,  
Sunt ubi & Hesperides habitantes noctu ad horas,  
Euryale, Sthenoque, Medusaque tristia passa.  
Hæc mortalis erat: nec mors, nec cana senectus  
Illas infestare valet. compressa Medusa est  
A patre qui magnoregit aquora lata tridente.*

Zet. hist. 22. Chil. 5. Gorgonibus oculum Græcorum falsò attribuit: fieri enim non potest ut Perseus oculum ceperit à Gorgonibus, illumq. tamdiu retinuerit, quamdiu Gorgones sibi indicarètur. Menander in librò de Mysteriis Scyllam etiam memorat inter Gorgones à nonnullis numeratam fuisse. Hæ in Dorcadibus insulis in mari Æthiopico habitarunt. quas insulas nonnulli Gorgadas vocarunt, unde dictæ sunt Gorgones. Memoriae prodidit Nymphodorus libro tertio historiarum, & Theopompus lib. 17. Gorgones dictas fuisse à nonnullis non squamoliarum anguium spiris capita habuisse implicita, sed ipsa capita fuisse draconum squamoliorum, dentesque in morem aptorum habuisse, ac oculum singulas, manus ferreas, alasq. quibus volarent. His erant pro zonis geminæ viperæ inter se connexæ, ut testatus est Polemo in libro ad Adarum & Antigonom. Consueverunt præterea omnes illos in lapides convertere, à quibus aspicerentur, ut in his significavit Æschylus:

*πάλαι δ' ἀδελφαὶ τῶνδε τρεῖς κατὰ πῆρας  
δρακονόμοισι γοργόνες ποτόσυγες,  
αἱ δὲ θιντὸς ἰδέσθαι εἰσίδωσι τῆς προῆς.*

*Sunt tres sorores his volucres non procul,  
Serpentibus dirumque compta Gorgones,  
Quas intuens nemo diu spiraverit.*

Nam cum Perseus Medusam obtuncasset, tanquam illum deglutire cuperent, conuolarunt: sed cum cerni Perseus ob galeam Plutonis minimè posset, illæ ab instituto itinere recesserunt. Neque plura his sanè de Gorgonibus me legisse memini. Scriptum reliquit Alexander Myndius in eo libro quem scripsit de iumētis, Nomades animal quoddam in Libya Gorgonem solitos appellare, agrestibus omnibus persimile. quod tamen nonnulli vitulo marino potius esse simile putarunt. eius animalis eam vim dictus est habere spiritus, ut omnia animalia quæ sibi obuia fierent, interimeret, comamque haberet illud animal è fronte ad oculos demissam, quam ubi concutiens & caput,

& caput, vix tandem ob grauitatem aspexisset, eos perimebat qui visi fuissent: cum alij inquam non e spiritu, sed aspectu, oculorumq; radiis id accidere. Testatur libro quinto Arheneus multos Marij milites, cum aduersus Iugurtham militaret, hoc animal syluestrem ouem esse putantes insecutos fuisse, ac statim concidisse mortuos, quoniam insequentium strepitum id animal timens, comā, quæ oculos tegit, concussisset. Has Gorgones siue forminae fuerint, siue monstra horrenda, poetæ ad inferos ad vlciscēdos sceleratos postea detruserunt: sicuti & alia animalia, q̄ crudelissima vbiq; reperta sunt, vt indicāt ea Virg.

*Centauri in foribus stabulant, Scyllæque bifformes,  
Et centum geminus Briareus, ac belua Lerna  
Horrendum stridens, flammūq; armata Chimæra,  
Gorgones, Harpyiaque, & formæ corporis imbra.*

¶ Fuerunt qui Græas Phorci & marini monstri filias nihil aliud esse arbitrentur, quā cognitionem & prudentiam illam quæ per experientiam acquiritur. Has vnicum oculū habere dixerunt, quo utebantur cum exirent domo, quia non tantum intra domesticos parietes desidentibus, quantum in publicum prodeuntibus, & vbi sunt difficultates, necessaria est prudētia. Alij curiosorum ingenia per hæc inquam reprehendi, qui ad res suas domesticas cæcutiunt, cum in alienas acutissimè cernant. Hæ igitur Grææ iure optimo & seniores natq; & ex marinis monstribus dictæ sunt, & in locis, qui neq; Solis, neq; Lunæ lumine illustrantur, habitare: quoniam in rebus clatis & apertis nulla necessaria est exquisita prudentia. Huius prudētiæ siue Græarum, sorores sunt Gorgones, quas alij voluptates, alij pericula humanæ vitæ esse putarunt, a quibus vtrisque sine Græarum consilio nemo se rectè expedierit. Nam vt ratio, ita cupiditas ex eodem fonte atq; ex ipso animo nascitur. Dictas est idcirco etiam Perseus, non sine Palladis auxilio ac oculo Græarum, Plutonisq; galea, & ense Mercurij illas superasse, & incolūnis euasisse, quoniam in omnib. rebus arduis ac difficilibus opus est sapientia primū, & animi perspicientia, & subtilitate, atq; adeo acumine ingenij, sine quibus nihil gloriosum transigi potest: atque his diuitiæ etiam non nihil afferunt cōmodi. Quid igitur per hæc significabāt antiqui, vt rem summam colligam? idem erat ac si dicerent: quod vita humana multis voluptatibus circumuenta est, quæ nos in perniciem

& perpetuas arumnas trahent: cum sit animaduertendum de nos tanquam stupidos ab his adduci patiamur. Et quoniam ex altera parte multi nos circumstant pericula, cauendum ne cedamus, sed forti animo illa superanda: in quibus vtriusque vix conuenit prudentia nostra, & diuinum implorare auxilium, quod nemini sincero animo petenti deesse consuevit. Hoc si fecerimus, incolumes ex omnibus vel grauissimis periculis euademus, neque à perniciosis voluptatibus capiemur. Id qui fecerit, erit Perseus Iouis filius, Deo gratus scilicet & amicus. Quidam senserunt multas bellicosas feminas fuisse in finibus Libyæ occasum versus, sed in primis Gorgonum genus, in quas Perseus militauit, quæ virginitatem seruantes imitæ strenuitatis per quoddam tempus militare tenebantur. peractis militiæ annis ad fecum verti poterant, quibus viri parebant ac domos seruabant, & res domesticas hæc habitabant ad Tritonidem stagnum ad occasum apud Oceanum in Æthiopia, quæ debellatæ fuisse à Perseo Iouis filio dicuntur quo tempore Medusa illis imperabat, penitusque deletæ sunt ab Hercule quo tempore posuit columnam in Libya. Tritonis autem stagnum dicitur terræmotibus & Oceani irruptionibus euanuisse. Itacius tamē fabulam hanc ad res naturæ deducere conatur, dicitque Gorgones esse maris filias, quoniam dictæ sunt à fremitu maris, aquas scilicet. Ad has Perseus, siue Sol, Iouis filius, nempe mentis diuinæ minister, Mineræ consilio accedit: cum omnes naturæ actiones fiant pro diuina sapientia neque frustra, neque inutiliter. ob motus celeritatem hic habuisse dicitur Nympharum volucres calceos: cum in omnia vis eius penetraret, falcem cepit à Mercurio: at cum ita humores quos attrahit extenuet ut à nemine videri possint, galeam habuisse dicitur Plutonis. Occidit igitur Medusam, quæ erat mortalis, quoniam solam aquam maris subtiliorem ac supernatantem extenuat, cum reliquæ aquæ subsideant. Dicti sunt in lapides conuerti, qui Medusam vidissent, quoniam admirabilis est sapientia Dei: atque attonitus prope ob admirationem confisteret, si quis intueri rectè posset solis vim & actionem, ac virtutes naturæ. Atque hæc ipsa fabula ad vitæ humanæ institutionem, ut dictum est, vniuersa transferri potest. At verò nunc de Sirenibus est dicendum.

*De Sirenibus. CAP. XIII.*

SIRENES